

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. XXXIV. Consultius est (seclusâ rationabili causâ) celebrare Missam,
quæ unoquoque die præscribitur in Missali. Nihilominus contrarium in
Missis privatis, citra scandalum & contemptum, non est ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

fectus substantialis; v. g. si Sacerdos invalidè consecrasset calicem defectu materiæ, formæ, aut intentionis: omittens quippe per ignorantiam, inadvertentiam, aut alio modo prædictum defectum supplere, donec Sacrum sit absolutum, nullatenus debet iterum consecrare solum calicem ad supplendum defectum, immo nec potest; quia jam actio esset omnino distincta moraliter, nec conjungeretur cum priori ad unum Sacrificium integrandum.

est fuisse substantialis.

Suarez.

Graviter. Unde non repetendæ in Sacrificia Oraciones in Sacro omittæ.

657.

Aliud est Missam mutare; aliud Missam alterius diei assignare.

658.

Diveritas inter Missam & Officium divinum.

656.

Missam mutare; aliud Missam alterius diei assignare.

CONCLUSIO XXXIV.

Consultius est (seclusâ rationabili causâ) celebrare Missam, quæ unoquoque die præscribitur in Missali. Nihilominus contrarium in Missis privatis, citra scandalum & contemptum, non est illicitum, saltem mortaliter, fortè nec venialiter.

Scilicet ferè limitat Suarez suam sententiam; nam verbis superius commemoratis continuo atexit: Hoc tamen intelligendum est in Missis privatis, quæ proprio arbitrio voluntariè dicuntur; nam in Missis solemnibus, quæ dicuntur in Parochiis, vel Ecclesiis Conventualibus major erit obligatio dicendi Missam diei juxta præscriptum Missalis ordinem: argumento cap. Quidam, & cap. Cum creatura de Celeb. Miss.

659. Missa diei cuiuslibet assignata sine mortali variatur, imò & venialiter, Suarez.

nisi foret publica,

Item quando aliquis ob stipendium vel Cappellanæ institutionem, vel ob aliam similem causam obligatur ad specialem Missam dicendam; debet, si commodè potest, præscriptam obligationem implere, quamvis si absque scandalo id omitat, ut Missalis ordinem servet; non peccabit: immo si propter solemne Festum id faciat, melius faciet. Denique in universum loquendo optimum consilium est non prætermittere etiam in hoc Missalis ordinem absque rationabili causa. Ita ferè Sylvester verb. Missa, q. 1. 4. 7. 8. & 10. Soto dist. 13. q. 2. art. 1. in fine Navarrus cap. 21. nu. 7. Victoria in Summa nu. 95. Hactenus Suarez. Sed discutiamus singula.

ante celebrans alio titulo ad specialem Missam obligatur.

Sylvester.

Navarrus. Victoria.

Et primò quidem consultius esse (per se loquendo) celebrare Missam sive solemnem, sive privatam, quæ unoquoque die præscribitur in Missali, nemo potest ignorare, qui vel leviter Rubricas inspexerit. Do illas. Prima habetur tit. Rubricæ Generales c. 4. & sic sonat: *Alijs diebus infra hebdomadam quando Officium sit de Feria & non est referenda Missa Dominica præcedentis, qua fuerit impedita (exceptis Ferijs Adventus, Quadragesime, Quatuor temporum, Rogationum, & Vigiliarum) dici potest aliqua ex Missis votivis, etiam in principali Missa, que vocatur Conventualis, secundum ordinem dierum in fine Missalis assignatum cum commemoratione Feriæ, de qua factum est Officium. Quæ tamen Missa & omnes alie votive, in Missis privatis dici possunt pro arbitrio Sacerdotum, quocumque die Officium non est Duplex, cum commemoratione*

660. Consultius est Missam unoquoque die assignatam celebrare, ut patet ex Rubricæ Missæ.

Gggg ratione

ratione eius, de quo factum est Officium, & commemoratione item Festi simplicis, si de aliquo occurrat eodem die fieri commemorationem in Officio. Nota quod sequitur: Id verò passim non fiat, nisi rationabili de causa, ut quoad fieri potest, Missa cum Officio conveniat.

Similiter loquitur Rubrica, quæ præponitur in Missali Missis votivis de Sanctis: *Sequentes*, inquit, *Missæ votivæ*, licet pro Sacerdotis devotione quacumque die dici possint per hebdomadam, quando Festum Duplex non occurrat, hoc tamen passim, nisi rationabili de causa, fieri non debet, sed quoad fieri potest, Missa cum Officio conveniat.

Tertiam Rubricam de hac re invenio in Missali, præpositam Missis votivis pro diversis sub hac forma verborum: *Aliæ Missæ votivæ pro diversis* (id est, pro quacumque necessitate, pro peccatis &c.) *quacumque die dici possunt, nisi fuerit Dominica, vel Officium Duplex, quæ tamen passim non dicantur, nisi urgenti de causa.*

Ubi (inquit Tamburinus suprâ cap. 6. §. 1. n. 2.) rectè notat Gavantus in Rubricis Miss. part. 1. Tit. 4. litt. O. idem propter paritatem rationis esse in omnibus votivis, ut nimirum passim non dicantur in Dominica, vel Officio Duplici.

Sed contrà: in positivis non valet argumentum à paritate rationis; & alioquin quare Ecclesia istam Rubricam non præfixisset omnibus Missis votivis? Unde præmiserat Gavantus aliam probationem; quia, inquit, suprâ dicitur: *Alijs diebus infra hebdomadam*, hoc est, à Dominica ad Dominicam.

Respondeo; in secunda Rubrica non dicitur, *infra hebdomadam*, sed, *per hebdomadam*; hebdomada autem Dominicam includit. Deinde in prima Rubrica quando dicitur: *Alijs diebus infra hebdomadam*, loquitur Ecclesia de sola Missa solemni. Ubi autem agit de Missa privata, generaliter dicit: *Quocumque die Officium non est Duplex.*

Tertia probatio Gavanti sumitur ex Rubrica secunda, in qua singulis Feriis (non autem Dominicæ) assignatur particularis Missa votiva; v. g. Feriæ secundæ Missa de Trinitate, Feriæ tertiæ de Angelis, & sic consequenter.

Respondeo; quia nullam particularem assignat pro Dominicâ, signum est voluisse indifferenter quamlibet in illa posse dici, præter Missas pro diversis, de quibus particularem inferiùs Rubricam posuit cum exceptione Dominicæ. Exceptio autem, ut communiter dicitur, firmat regulam in contrarium.

Interim communis sententia est, Dominicam annumerari debere Festis Duplicibus. Et de Dominica quidem, inquit Gavantus ibi-

dem, quia Festiva est, congrua est Rubrica; de Duplici verò, tum quia Duplex Solemnitatem habet, tum quia in Festis inferioris gradus pluralitas Orationum, & in præparatione, gratiarumque actione post Missam non duplicatæ Antiphonæ, minus incongruunt Missæ votivæ, quàm in Festis Duplicibus, in quibus una tantum Oratio dicitur, & prædictæ Antiphonæ duplicantur.

Ex quo (prosequitur idem Auctor) dicendum est prohiberi votivas in ijs etiam diebus, in quibus prohibetur fieri de Festo Duplici, argumento à fortiori sumpto; nempe infra octavam Epiphaniæ, Paschatis, Pentecostes, in Feria quarta Cinerum, in Hebdomada majori, in Vigiliis Nativitatis Domini, & Pentecostes, & ita decrevit Sacra Rituum Congregatio die 28. Augusti 1627.

Respondeo, non constare nobis authenticè de illo Decreto, neque argumentum à fortiori in positivis locum habet, & aliunde ratio congruentiæ non est eadem, quia infra octavam Epiphaniæ dicuntur plures Orationes, & prædictæ Antiphonæ non duplicantur, prout etiam infra octavas Paschatis, & Pentecostes, ac in Feria quarta Cinerum.

Sed mittamus ista, & longiorem discussionem relinquamus Rubricistis. Ad minus ex jam dictis colligimus, consultius esse non celebrare Missas votivas sine rationabili causa.

Præcipua difficultas est; an qui celebraret, reatum peccati incurreret sive mortalis, sive venialis. Sanè strictiorem esse obligationem dicendi Missam Conventualem, juxta præscriptum Missalis ordinem, videtur satis probari ex capit. juris suprâ à Suario allegatis. Exscribo verba singulorum.

Cap. *Quidam* 2. desumptum est ex Concilio Triburienfi (aliàs Salegustadiensi) eoque sequentis tenoris: *Quidam Laicorum habent in consuetudine, ut per singulos dies audiant Evangelium: In principio erat Verbum, & Missas peculiare, hoc est, de Sancta Trinitate, & de Sancto Michaële: & ideo sanctum est in eodem Concilio, ut ulterius hoc non fiat, nisi suo tempore, & nisi aliquis velis propter reverentiam Sanctæ Trinitatis, non pro alia devotione audire.*

Sed si voluerint ut sibi Missæ cantentur, de eadem die Missas audiant pro salute vivorum, & etiam defunctorum. Cantentur, inquit; ergo videtur loqui jus de Missa solemni.

Clariùs cap. *Cum creatura* 11. quod sic se habet: *Cum creatura non habeat quid pro merito, respondeat Creatori &c. Mandamus (inquit Honorius III.) quatenus nullam in votis (scribit universis Ecclesiarum Prælati) votum*

661.
An Missæ
votivæ de
Sanctis pos-
sint dici
diebus Do-
minicis?

Negant Ga-
vantis &
Tamburi-
nus.

662.
Responde-
tur eorum
argumentis.

663.
Communis
sententia
annumerat

porum negligentia obrepere permittatis, quod minus & pro Anniversarijs defunctorum, & pro Festo, vel Feria secundum temporum congruentiam, Missarum solemnium conventionaliter celebratis.

Ergo Missa solemnium convenire debet cum Officio divino non tantum ex praescripto Rubricarum, sed etiam ex jure communi; adeoque, secundum superius dicta, Rubrica ista in quantum spectat Missam solemnem, praecipua est, & non tantum directiva. An obligans sub peccato mortali, pendet ex gravitate materiae, & ideo relinquatur prudenti judicio. Ego valde dubito, utrum praecisa illa concordia Missae solemnium cum divino Officio sit materia notabilis. Viderint Praelati Ecclesiae, ad quos illa cura praecipue spectat.

666. An in Festis possint cantari d. i. e. Missae?
Notent autem propter graves causas, etiam in Festis (sed non majoribus, puta Paschate Resurrectionis, Pentecoste &c.) à Rubricis concedi, ut cantentur duae Missae, altera votiva solemnium cum Gloria, & Credo in parametis convenientibus, v. g. de Eucharistia quando solemniter est exponenda, altera de die currente.

Specificatio-
ne certae
causae prop-
ter quas id
licet,
Et si quaeris, quae sint istae causae? Respondeo, quae faciunt ad bonum Republicae, adeoque & ipsius Principis vel Praelati, qui Republicae caput est. Hinc necessitas pluviae, ingruentis belli, grassantis pestis, vel mali cujuscumque universalis, sicut dat causam processions generalis, sic & Missae praedictae. Salus item ex infirmitate periclitans Summi Pontificis, Episcopi, magni Principis. Praeterea huc reducuntur Comitia Generalia vel Provincialia Regularium, & expositio Eucharistiae pro illis diebus, in quibus celebratur Oratio quadraginta horarum, prout etiam solemnium gratiarum actiones pro impetrata communi gratia; huc, inquam, reducuntur, quoniam pertinent ad bonum commune.

Immo consuetudo nostrae Provinciae habet, ut Neomystra offerens Deo primitias sui Sacrificii, Missam celebret votivam pro sua devotione, nisi Festum fuerit ex principalioribus. Similiter in die, quo aliquis emittit solemnem Professionem, sine scrupulo cantatur Missa votiva, estò aliquin sit Dominica, vel Officium Duplex; quia & haec aliquo modo pertinent ad bonum commune, tum Religionis, tum totius Ecclesiae, ut patet.

667. Quae Missa debet cantari in solemnium expositio-
Eucharistiae.
Ceterum Gavantus Com. in Rub. Miss. Part. 2. Tit. 14. nu. 2. illud, inquit, est notandum, quòd pro exponendo Sacramento in Altari pro initio 40. horarum vel spiritualium exercitationum, cantari debet Missa votiva de Sacramento, quae habetur circa si-

nem Missalis, non autem Festiva Corporis Christi (nisi infra Octavam ejusdem Festi casus accideret) & tempore Paschali addendum erit Alletua, ut fit in aliis votivis Missis. Haec ille.

Et nu. 3. ait: dicitur una tantum Oratio cum Gloria, & Credo (unde videtur colligi, inquit Tamburinus lib. 2. cap. 6. §. 1. nu. 5. non oportere in fine Missae recitare Evangelium diei) & Praefatione de Nativitate, quia solet esse publica causa: non autem privatis Missis haec conveniunt. Ita Gavantus.

Rectè quidem, si tantum velit haec tria copulatum non convenire Missis privatis; alioquin si de singulis separatim agitur, nescio quae alia Praefatio, quam de Nativitate conveniat Missis privatis; nec credo aliquem hæcenus aliam Praefationem dixisse, cum in Missali expressissimis verbis praescribatur; Praefatio de Nativitate Domini.

Sed haec satis de Missa solemnium. De privata autem multum probabile est, immo longè probabilius; ejus mutationem, etiam ex mero arbitrio celebrantis, secluso contemptu, scandalo, & animo introducendi novum ritum, haudquaquam esse peccatum mortale.

Ratio: quia non ostenditur lex graviter obligans; praesertim cum multi probabiliter doceant, non peccare mortaliter eum, qui sciens & absque justa causa recitat divinum Officium de Sancto, cum secundum Rubricas Breviarii legendum est de Feria, vel è contra de Feria; cum legendum est de Sancto.

Quantum ad peccatum veniale, ego, inquit Tamburinus supra nu. 6. non dubito; quia Rubricae de hac re, cum contineant magnam convenientiam, sitque in contrarium aliqua boni ordinis turbatio, videntur in praxi esse receptae sub veniali; nisi excuset causa aliqua, de qua mox. Quamvis non negem probabiliter Suarium in Missis privatis (nam in solemnibus major est rigor observandus) nullam culpam agnoscere, cum non sit ullum de hac re, ut diximus, praecipuum, & timorati sine scrupulo faciant. Haec ille.

Scitè quidem, si in prioribus verbis tantum loquatur de Missa solemnium, quae non solum à Rubricis praescribitur, sed etiam, ut vidimus, strictè praecipitur à jure communi, & ideo si illius mutatio non est peccatum mortale, ad minus erit peccatum veniale.

Alioquin si loquatur generaliter (uti videtur loqui) quomodo prudenter potest non dubitare de peccato veniali, cum fateatur nullum de hac re, id est, de Missis privatis, esse praecipuum, & timoratos sine scrupulo facere?

Gggg 2 Non

Tambur.

668. Mutatio Missae privatae non est mortalis.

669. An sit veniale?
Tamburinus.

Non erant hæ rationes sufficientes ad dubitandum? Quin sufficientissimæ, ut nullum in illa mutatione agnoscamus peccatum, etiam quando Officium est duplex, vel in die Dominica.

670.
Sententia
Auctoris.

Et sanè aliis diebus id nullatenus esse illicitum, planè mihi persuadeo ex Rubricis suprâ citatis, in quibus expressis verbis significatur, in Missis privatis, pro arbitrio vel devotione Sacerdotis, posse dici Missam votivam, quocumque die Officium non est duplex.

Unde quod additur: *Id vero passim non fiat, nisi rationabili de causa*, liquet profectò consilium esse de re meliori; minimè præceptum: quasi Rubricæ dicerent, potest quidem absolute fieri, consulitur tamen ne passim fiat, ut quoad fieri potest Missa cum Officio conveniat.

Confirmatur: quia eadem est ratio Missæ de Requiem, & tamen illa simpliciter conceditur à Rubricis quocumque die, præterquam in Festis Duplicibus & Dominicis diebus, nullâ factâ mentione rationabilis causæ, Tit. Rubricæ Generales cap. 5. ibi: *Missæ autem private pro defunctis quocumque die dici possunt, præterquam in Festis Duplicibus & Dominicis diebus.*

671.
Obiectio
solvitur.

Dices: ergo saltem est præceptum ne fiat illo die, quo Officium est duplex. Respondeo Negando Consequentiam; sed tantum est major convenientia, propter quam Rubricæ simpliciter statuunt sive decernunt id non esse faciendum, an sub obligatione peccati, sub iudice lis est; & facile posset admitti peccatum veniale, nisi consuetudo timoratorum esset in contrarium.

Quamquam & multi inveniantur qui non audeant id facere, etiam in aliis diebus, quando Officium est tantum Semiduplex, nisi rationabili de causa, existimantes alioquin se venialiter peccaturos.

672.
Causæ rationabiles
mutandi
Missam.

Prima,

Si autem illi à me quærant, quænam sint rationabiles causæ? Respondeo, Prima causa est, quando corpus insepultum præsens est in Ecclesia; nam tunc in Dominicis & Festis Missam solemnem (secus privatam) defunctorum concedit sacra Rituum Congregatio 23. Maii 1603. Festis, inquam, quæ sunt de præcepto, æqualia Dominicis, non tamen magnæ celebritatis, ut notat Rituale Romanum Tit. de Exequiis ibi: *Si quis die Festo sit sepeliendus, Missa propria pro defunctis presente corpore celebrari poterit, dum tamen Conventualis Missa, & Officia divina non impediuntur, magnæq; diei celebritas non obstat.* Talis celebritas est Resurrectio Domini, Pentecostes &c. tunc enim debet officium Sepulturæ in sequentem non impeditam diem transferri.

etiam Sab-
bato Sancto,

Interim Sabbato Sancto post Missam diei solemnem poterit in die obitus celebrari Missa

de Requiem, eum jam ex usu solemnitas Festi Paschatis sit die sequenti, & ad summum solum tempore Missæ prædicti Sab-
bati. Quod intellige, inquit Gavantus in
Rubr. part. 1. Tit. 5. nu. 2. lit. X. juxta
patrios mores Durandi, ubi nimirum vi-
get consuetudo sepeliendi defunctos simul
cum Missa, & numquam sine ea absque scan-
dalo.

Porrò in die Depositionis defuncti, & in Anniversariis, quâ ratione in Festo Duplici & Semiduplici possit cantari una Missa defunctorum; & quomodo si incidant quomododi Anniversaria in Festo de præcepto, debeant transferri, vide apud eundem Auctorem litt. Y. Z. & A. Tu autem sequere consuetudinem loci, quæ est optima legum interpretres.

Secundam causam assignat Tamburinus supra n. 9. Qui careret Missali novo, posset, ne omitteret eodem die Sacrificium, recitare Missam votivam cum alio Missali, in quo esset votiva, non autem currens.

Tertia: qui navigationem periculolam incipit, qui Nuptias benedicit, qui pluviam vel serenitatem necessariam petit, qui necessitatibus premitur, vel aliquod notabile damnum timet, potest in Feria, in Simplicibus Festis, & in Semiduplici Missas votivas pro illis necessitatibus conducentibus celebrare.

Quarta: ei qui ducitur aliqua non modicâ devotione ad dicendam aliquam Missam, eam libens, inquit Tamburinus supra n. 11. in dictis diebus permittis (id est, Feriis, Festis Simplicibus, & Semiduplicibus) concederem; quia video timoratos conscientie id sine hesitatione in praxim passim deducere.

Hinc (prosequitur n. 12.) interrogatus ab Illustrissimo Archiepiscopo Montis Regalis D. Joanne de Turrisiglia, an propter suam infirmam valetudinem, quâ stare diu pedibus tunc non posset, posset die Dominico Palmarum, & duobus seu tribus sequentibus licitè in suo Oratorio privato, recitare votivam de Passione Domini, quæ brevior est, quàm illæ currentes, in quibus legitur Passio Domini, putavi ejus devotionem rationabilem præbere causam, ut in dicto Oratorio privato sic celebraret. Multò magis quia votiva Passionis congruebat tempori. Hæc ille.

Ecce propter devotionem concedit Missam votivam, non tantum in diebus permittis, sed etiam in prohibitis, ut ipse vocat; nam secundum Gavantum supra litt. A. (quem sequitur Tamburinus) prohibetur à fortiori Missa de Requiem in diebus in quibus de duplici fieri non potest: quamquam in primo triduo majoris Hebdomadæ hortatur nos constitutio Apostolica lib. 5. cap. 13. ad orandum pro

pro iis, qui pereunt: quæ verba importare solent Sacrificium apud Sanctos Patres. Sed potest etiam fieri Sacrificium sine Missa de Requiem pro defunctis. Quæ ratione Ritus antiquus, & novus non discordant. Hæc ille.

Sanè videmus hodie multos illis tribus diebus, aut saltem duobus, in quibus legenda est Passio, sine ullo scrupulo celebrare Missam de Requiem, non tam devotionis causâ, quàm ut citius absolvant. Credo quod sequantur sententiam Suarii, aut certè ritum antiquum strictè intellectum, cum de novo non satis authenticè ipsis constet.

non defraudabitur suo fructu is, qui Missam dato stipendio expostulavit.

Adde, inquit Tamburinus sup. n. 3. quòd ille affectus, conformitatis & obedientiæ ad sacras leges in Sacerdote, applicatus pro penitente Missam, compensare ad superabundantiam potest fructum, quem per preces proprias votivæ Missæ, vel funebri lucrari fortè poterat petens. Rectè enim Sylvester apud Marchinum de Ord. Tract 3. p. 2. cap. 25. n. 7. ait nullam Missam esse defunctis salubriorem (addo & Sanctis, quibus gratificari per votivas intendimus gratiorem) quàm propriam diei currentis. Ita Tamb.

Sylvester.
Marchinus.

Sed hoc ego difficulter possum credere; cæterò quoniam cur Ecclesia ordinasset Missas de Requiem? Cur instituisset Missas votivas de Sanctis? An fortè ut sic privarentur defuncti fructu aliquo Sacrificij, quem aliàs acciperent; & similiter Sanctis? Sed neque apud Silvestrum loco quem citat Marchinus, scilicet verbo Missæ, §. 4. hoc invenio.

De cæterò cavendum scandalum, quod facile fieri poterit instruendo de rei veritate adstantes, si fortè adsint, qui scandalizarentur, quasi non servares promissum. Alioquin stabis promissis; hæc enim causa abundè sufficit, saltem pro diebus Ferialibus, Simplicibus, & Semiduplicibus; quidni etiam pro Dominicis & Duplicibus?

678.
In hac materia vitandum scandalum.

Estò enim sit scandalum tantum pharisæum sive acceptum; equidem (salvo meliori non videtur illa nuda convenientia Missæ, maxime privatæ, cum divino Officio, tanti momenti, ut aliquando propter hujusmodi scandalum nequeat omitti. Præsertim cum Sacerdos possit se conformare sententiæ Suarii, sanè probabili, dicenti, nullum esse peccatum eas votivas recitare, & sic promissas votivas sine scrupulo celebrare non impedieris.

estò tantum pharisæum.

Id quod multò magis facere potes, & fortasse debes, si ad celebrandam talem Missam notabiliter majus stipendium acceptasti; tunc enim constat de mente petentis, qui hoc potuit velle juxta probabilem Suarii sententiam, adeoque acceptando quasi implicite promissisti te huic opinioni probabili inhaerurum.

679.
Si acceptasti notabiliter majus stipendium leges Missam petendam.

Alioquin qui offerunt ordinarium stipendium, censentur esse contenti Missa currente, & ita ab omnibus prædicatur, secluso semper scandalo. Nec puto scrupulizandum, est si statim stipendium acceperis ad voluntates defunctorum aut vivorum adimplendas, nisi manifestè constet defunctum vel vivum voluisse obligare ad has determinatas Missas, de quo casu superius fuimus locuti.

Alioquin censetur petens contentus Missa currente.

Perinde autem est sive simpliciter promiseris, sive cum juramento, nam juramentum sequitur naturam promissionis. Unde sicuti promissio intelligitur, salvo ritu & Rubricis Ecclesiæ, ita etiam juramentum; & sicuti promissio

680.
Quid si aliquis promiserit Missam votivam cum juramento?

675.

Quinta causa, impleto voluntatis testatorum.

Tamburinus.

676.

An sufficiat manuale stipendium?

677.

Rationes pro parte negativæ.

missio tantum intelligitur de fructu Sacrificij (utpote qui principaliter & solus ordinariè à peccatis Missam intenditur) ita quoque juramentum ; juxta Reg. juris 42. de Reg. juris in 6. Accessorium naturam sequi con- gruit principalis.

Reg. juris 42. de Reg. juris in 6.

Enim verò juramentum non additur promissioni, ut promissio accipiatur aliter, quam per se accipi solet ; sed ut eo modo intellecta, quo intelligi solet, non possit revocari ; v. g. jurasti te ducturum in uxorem hanc puellam, intelligitur nisi fornicata fuerit, si promissio acceptata fuerit, si puella obligationem non condonaverit, si Deo placuerit, vel Superioribus, quorum interest &c.

Quod tamen intellige, nisi alia fuerit mens jurantis ; ut si intendat tacitas illas condiciones excludere, vel nisi ideo juramentum petatur, ne promissio, quæ aliàs posset irritari, irritetur ; ut quando promissioni metu extorta additur juramentum ; argumento cap. Si verò 8. de Jurejurando ibi : Non est tutum, quemlibet contra iuramentum suum venire, nisi tale sit, quod servatum vergat in interitum salutis aeternæ. Et cap. Cum contingat 28. eodem ibi : Mulieres ipsa servare debent huiusmodi iuramenta, sine vi & dolo sponte præstita, cum in alterius præiudicium non redudent, nec observata vergant in dispendium salutis aeternæ.

Cap. 8. de Jurejurando.

Cap. 28. eod.

681. Obligatur eam legere quando potest sine peccato, si ea fuerit illius intentio.

Si ergo in casu nostro Sacerdos stipulans contractui jurat se Missas dispositas à Fundatore, tamen aliæ à currentibus, dicturum, animo excludendi tacitas condiciones, quæ alioquin simplici promissioni, aut contractui inessent, indubiè obligatur legere illas Missas, quoties sine peccato potest, hoc est, in illis diebus, quibus à jure positive conceditur illarum celebratio : immo in diebus permissis, & prohibitis juxta sententiam Suarii, in qua utique sententia, illa mutatio in Missis privatis nullum est peccatum.

Reg. 58. de Reg. juris in 6.

Cap. 18. de Jurejurando.

Dixi, Quoties sine peccato potest : quia juxta Regulam 58. de Regulis juris in 6. Non est obligatorium contra bonos mores præstitum iuramentum. Unde cap. Quanta 18. de Jurejurando sic legitur : Super quo (juramento) diligens indagator potuisset facile intueri, quod non tam erat absolutio necessaria, quam interpretatio requirenda : quoniam cum iuramentum fecisti, monetam aut falsam aut legitimam esse credebas. Si falsam, iuramentum fuisse illicitum, & nullatenus observandum, & pro eo esset tibi penitentia iniungenda : cum iuramentum, non ut esset iniquitatis vinculum, fuerit institutum.

682. Objectio.

Dices : fieri potest, ut licet non sit peccatum legere Missam votivam ; equidem magis conveniat legere currentem, ut patet in sententia Suarii, & etiam aliorum in diebus permissis, ut vocant : ergo saltem tunc juramentum non obligabit.

Responsio.

Respondeo distinguendo Consequens : ju-

ramentum factum Deo non obligabit, Concedo totum ; factum homini, de quo hæcenus locuti sumus, Nego Consequentiam. Ratio disparitatis est ; quia ut promissio facta homini obliget, sufficit quod sit de re quam bona ; ad obligationem autem voti, five promissionis Deo factæ, requiritur ut sit de meliori bono.

Quod sic ostendo : quia voluntas Dei est sanctificatio nostra ; unde quantum est ex se cupit Deus ut faciat homo semper quod melius est : ergo non placet illi quod homo obligetur ad faciendum id, quod est minus bonum. Licet enim ad merendum, & ad aliquid faciendum ad gloriam Dei, satis sit facere opus bonum, tamen ad id obligari, non est ad gloriam Dei.

Probat, quia simplex operatio sine obligatione, non tollit potestatem faciendi id, quod melius est, sed solum includit voluntatem faciendi opus aliquod bonum sine exclusione voluntatis alterius operis melioris, quæ voluntas nullam habet malam circumstantiam : porro obligatio ad faciendum illud opus, tollit potestatem faciendi melius, quod non placet Deo ; adeoque Deus tale votum non acceptat, nisi in quantum homo non vult facere, quod melius est ; nam melius est facere minus bonum, quam cessare ab utroque, eo semper salvo, quod actus inferior seu minus bonum, solum pro eo tempore quo existit, impediatur melius bonum ; v. g. studium, orationem : sed si actus inferior semel factus, relinquit personam ligatam moraliter, ne possit peritiores actus exercere, sicuti Matrimonium impedit statum Religiosum. Hinc qui vovisset Matrimonium, nullatenus obligaretur, nisi forte in circumstantiis in quibus moraliter non posset, vel nollet servare castitatem.

Jam autem in promissione homini facta non attenditur ad id quod melius est ; sed sola utilitas & commoditas promissarii, vel potius sola voluntas promissarii, supposito quod res promissa sine peccato possit præstari. Unde si promissisti v. g. hunc determinatum equum, licet forte minus utilem, aut commodum, si promissarius nolit magis utilem, aut commodum, teneris hunc minus utilem dare.

Et sic impræsentiarum licet forte Missa currentis esset æquè aut magis utilis, quam votiva ; equidem si hanc promissisti homini, & potes illam legere sine peccato, teneris, si promissarius velit. Homo enim non semper debet velle quod melius est, vel sibi, vel promittenti ; sed sufficit, si velit quod bonum est. Ponamus enim quod homini diviti promiseris stipendium Missæ ; quis dubitat fructum spirituales Missæ magis ipsi utilem esse : equidem si nolit illum fructum, teneris solvere stipendium, quia ad hoc jus acquisivit, nec tenetur commutationem in melius admittere.

Cum

Seet. 5. De solemn. Missa Sacrificii cerem. Concl. 34. 605

Cum igitur homines sapienter apprehendant Missam votivam, vel de Requiem utiliore ad finem, quem intendunt (quamvis forte non sit) quam aliam currentem; hinc quando absolute illam petunt, etiam extraordinario stipendio oblato, & tu promittis, sta promissis, quoties potes sine peccato, ut supra diximus; promissam enim volunt, non in æquivalente, sed in seipsa.

Nihilominus contraria sententia placuit Castro Palao tom. 1. tract. 4. disp. 1. punct. 5. §. 5. n. 7. aliisque ab ipso citatis & consultis, quos sequitur Tamburinus supra § 8. nu. 10. & antequam profero rationem, excipio verba Castro Palao, quibus controversiam concludit, & sunt hæc quæ sequuntur: *Quapropter concludo posse Ecclesias Cathedralis, & Episcopos cum suis Clericis supradictos Beatificatos honorare Missam Pontificiam & officio votivo* (hoc est, ex devotione, non ex obligatione) *processiones, solenni. Cui opinioni subscripserunt Salmantica anno 1625. cum hic casus consultus fuit, Doctor Balboa &c. Et numeratis circiter viginti Doctoribus, seu Magistris, qui se subscripserunt, addit: Et ego minimus; aderam enim tunc Salmantica.*

688. Oppositam sententiam docet Castro Palao, Tamburinus.

Ecce duæ determinationes ejusdem Universitatis directæ sibi oppositæ, quas tamen ita conciliat Tamburinus supra n. 6. ut dicat, Patres Ordinis Prædicatorum non consensisse cum cæteris Salmantibus Magistris; atque adeo Magistrum Dominicum de los Reys ejusdem Ordinis potius significasse Dianæ placitum Prædicatorum, quam Salmanticensium Doctorum resolutionem. Colligit, quia inter Theologos & Magistros Salmanticenses à Castro Palao citatos, adfuit ex familia Sancti Augustini, Bernardi &c. at magnum silentium de familia Prædicatorum.

Quidquid sit de his resolutionibus, à quibus veritas rei non dependet; probatur sententia Castro Palao, quia cum una Missa ejusdem sit valoris & dignitatis, ac aliæ qualibet; statim atque Pontifex declarat talem Beatum dignum esse unâ Missâ, quæ dicatur ab una determinata persona, declarat illum esse dignum omnibus cæteris Missis à quocumque celebrandis. Si igitur Beatus remanet sic dignus declaratus, non est unde quilibet Sacerdos impediatur illum per suas Missas venerari. Nec venerabitur sine Sedis Apostolicæ auctoritate; hæc enim jam intercedit per illam declarationem, quâ dignus Missâ declaratus est Beatus.

689. & probatur ratione,

Quæ autem Missæ, eadem & potior est ratio aliorum cultuum; unde quilibet poterit ejus imaginem adorare, adorandam in altari constituere, publicis Processionibus circumferre, adde & ejus collectam seu commemorationem facere in Missa infra annum: hi namque cultus longè inferiores sunt Missâ, quare si hanc concedit Pontifex, concedit & illos.

Quæ Missæ, eadem est ratio aliorum cultuum,

Hanc sententiam sic explicatam & probatam libens amplector tamquam probabilior, & magis piam, ut eam vocat Castro Palao supra nu. 7. Et ad primam rationem Dianæ, Respondeo; per illam concessionem factam determinatis personis, v. g. Sacerdotibus Ordinis Fratrum Minorum, cum adjuncta particula, *Tantum*; jam ablatam esse prohibitionem

690. Respondetur ad rationem Dianæ.

Castro Palao.

685. Quid si Sacerdos promittit Missam de Beato nondum canonizato?

Sententia Dianæ, non licere aliis à Privilegiis illam Missam celebrare,

686. Prima ejus probatio.

deu. III.

l. 12. ff. de iudiciis.

l. 21. C. de Proc.

687. Secunda probatio.

Turrianus.

Tertia probatio.

Hinc ad questionem; an Sacerdos, qui accepto stipendio extraordinario, promittit celebrare Missam votivam de Beato nondum canonizato? Respondeo, si reverà id sibi liceat, tenetur eam celebrare? Licet autem indubiè, si generaliter est concessa omnibus Sacerdotibus potestas celebrandi talem Missam; dubitatur verò an liceat omnibus, si Sacerdotibus certæ tantum Religionis sit concessa.

Existimat Diana part. 2. tract. 15. resol. 55. cum aliis, quos citat, id tunc minimè licere Sacerdotibus secularibus, aut alterius Religionis; & ita fuisse determinatum (inquit Diana) per Theologos Salmanticenses, testatus est mihi ex Prædicatorum familiâ vir doctissimus & amicissimus M. Dominicus de los Reys, Confessarius quondam Serenissimi Principis Philiberti.

Et ratio est primò; quia Alexander III. in cap. 1. de Reliq. & Vener. Sancti prohibuit aliquem colere cultu publico sine Apostolicæ Sedis facultate, ibi: *Illum ergo non presumatis de cætero colere, cum etiam si per eum miracula fierent, non liceret vobis ipsum pro Sancto absque auctoritate Romana Ecclesie venerari.* Sed talis facultas non videtur concessa omnibus Sacerdotibus, ex eo quòd certæ Religionis Sacerdotibus expressè concedatur; ergo &c.

Probatur Minor; nam clarè apparet per facultatis formam subintellecta restrictio: & inclusio unius, ut loquuntur Doctores, est exclusio alterius ex auctoritate Leg. Cum prator 12. ff. de iudiciis ubi sic dicitur: *Cum prator unum ex pluribus iudicare velit, cæteris id committere videtur.* Et Leg. Maritus 21. C. de Procuratoribus ibi: *sin autem mandatum susceperit, licet maritus sit, id solum exequi debet, quod procuratio emissa præscripserit.*

Secundò in dictis Bullis Pontificiis pro dicenda Missa Beatorum, designantur à Pontifice dies & personæ; sed, ut respondit Sacra Congregatio, & Cardinalis Bellarminus teste Turriano, Missa non potest dici extra illum diem; ergo neque ab aliis personis, præter illas ibi assignatas.

Acedat, alioquin non fore differentiam inter Sanctos Canonizatos, præsertim non positos in Calendario Romano, & inter Beatificatos, si de his indifferenter Missa offerri, & consequenter cæteræ solemnitates fieri pro iisdem possint.

hibitionem cap. 1. de Reliq. & Vener. Sanct. pro omnibus. Pro quo

691. Nota rationem hujus prohibitionis fuisse ab usum aliquorum, qui pro Sancto colebant hominem in ebrietate occisum: sic enim inquit Pontifex: *Audivimus quod quidam inter vos Diabolica fraude decepti hominem quemdam in potatione & ebrietate occisum, quasi Sanctum (more infidelium) venerantur, cum vix pro talibus in ebrietatibus peremptis, Ecclesia permittat orare: dicit enim apostolus: Ebrijs Regnum Dei non possidebunt. Illum ergo &c.*

Idcirco igitur Pontifex prohibet aliquem venerari pro Sancto absque sua auctoritate, ne exponamus nos periculo pro Sancto venerandi hominem malum, & damnatum. Quis autem non videat concessa potestate aliquibus Sacerdotibus per Sedem Apostolicam celebrandi Missam de aliquo Beato, hoc ipso illud periculum cessare respectu omnium?

Unde *ly auctoritate*, apud me idem est quod *Declaratione*, quasi diceret Alexander: Non licet aliquem pro Sancto venerari absque declaratione Sedis Apostolicæ, id est, absque eo quod à Sede Apostolicâ declararet Sanctus sive Beatus.

692. Non est igitur recurrendum ad naturam privilegii seu gratiæ: quamvis enim habitus fuerit aliquis respectus ad particularem Religionem in tollenda tali prohibitione, illa tamen ablata, omnes Sacerdotes sine nova gratia remanent liberi ad venerandum Beatum Missâ & Officio, ab ipsis ex voluntaria devotione celebrandis.

Explico, Sacerdotibus istius particularis Religionis positivè & directè conceditur illud privilegium, aded ut contra Rubricas operarentur, nisi in die Festo Beati, de ipso celebrarent; & similiter non satisfacerent obligationi legendi divinum Officium, nisi de ipso legerent: at verò alijs Sacerdotibus indirectè tantum & permittivè id ipsum indulgetur, id est, possunt de ipso Missam celebrare, possunt legere Horas Canonicas, sed absque ulla obligatione: unde contra Rubricas operarentur juxta aliquorum sententiam, si absque alia rationabili causa omitterent Missam currentem; neque satisfacerent suæ obligationi recitando Horas Canonicas de tali Beato. Quod autem ex devotione possint recitare, quis meritò potest negare?

693. Ex quo etiam patet responsio ad tertiam probationem opposita sententiæ. Nam ut cæteras differentias taceam, de Beatificatis, juxta statim dicta, solum permittitur alijs Sacerdotibus dici Missa ex vi ablationis prohibitionis, lata in cap. 1. de Reliq. & Venerat. Sancti. At verò de Canonizatis, etiam nondum adscriptis in Calendario Romano, positivè idem conceditur ex vi Canonizationis publicè omnibus intimata.

Quare Sacerdos secularis, qui negligenter Canonizatis, etiam non adscriptis in Calendario, Missam celebrare, quando eis illa competit (v.g. in propria Ecclesia, quando de eis fit Festum) faceret contra Rubricas; fecus qui negligenter similem Missam celebrare in Festo & propria Ecclesia Beatificati; quoniam hujusmodi Beatis Missa hujusmodi secularium non debetur, sed solum permittivè eidem indulgetur.

Porro ad secundam rationem Diabæ breviter dico, de illis responsionibus non constare nobis authenticè. Indubiè posset Pontifex sic indulgere celebrationem Missæ, & alios cultus aliquibus certis Religiosis, ut cæteris omnibus illa prohiberet; equidem fecisse, haud satis clarè significat contextus Bullarum Pontificiarum.

Cùm ergo beneficium Principis latè sit interpretandum, juxta legem 3. ff. de Confl. Principum: *Beneficium Imperatoris, quod à divina scilicet eius indulgentia proficitur, quam plenissime interpretari debemus; quidni meritò hoc privilegium, quod proficitur à divina Pontificis indulgentia, nulli nocivum, & ipsi Deo ac Sanctis ejus honorificum, quid ni, inquam, sic meritò interpretemur, ut indirectè redundet in omnes Sacerdotes? Certè, ut ait Regula 57. de Reg. juris in 6. Contra eum, qui legem dicere potius apertius, est interpretatio faciendâ.*

Ex his quilibet facilè concludet, quid sit faciendum Sacerdoti seculari, vel alterius Religionis, qui accepto extraordinario stipendio promissit legere Missam de tali Beatificato, nimirum posse, & debere stare promissio, sequendo nostram sententiam; non posse stare, si sequatur aliam, quæ certè probabilis est. Atque hæc de quinta causa ad superabundantiam.

Sextam causam celebrandi Missam disconvenientem Officio, invenio apud Gavantum in Rub. part. 3. tit. 10. nu. 16. ubi sic ait: Non addit ille contra Rubricas, qui Officium recitans aliud, Missam deinde celebrat more Ecclesiæ in qua celebrat, ubi fortè dicitur *Credo*, vel *Gloria*, quæ non dicuntur extra eam; immo tenetur celebrare ibidem pro ratione Festi, juxta Regulam: *Cur fueris Rome &c.* alioquin esset alijs admirationi, si Festo non inferviret in propria Ecclesia pro qualitate Festi. Hæc ille.

Quid ergo si fortè deveneris ad Ecclesiam, in qua non servatur Ritus Romanus, v.g. ad Ecclesiam Prædicatorum, Carmelitarum, Carthusianorum, numquid poteris celebrare Missam de Sancto Dominico, aut aliam quamcumque ritu illarum Ecclesiarum? Minimè: nam illud privilegium de sequendo diverso ritu à Romano, solum est pro Dominicanis, & non pro alijs.

Audi-

Sect. 5. De solemn. Missæ Sacrificii cerem. Concl. 34. 607

696. Audiamus Gavantum supra : intellige, inquit, quæ dicimus de Missa pro omnibus approbatâ : nam Missæ certæ Regularibus concessæ tantum, puta de Sanctis Ordinis eorum, aut aliis, quæ non habentur in Missali Romano, non possunt ab aliis dici, nec etiam in ipsorum, nec Regularium Ecclesiis ex Decreto Sacræ Rituum Congregationis 19. Novemb. 1622. neque à Capellanis læcularibus propriis in Ecclesiis Monialium, quæ Romano non utuntur Breviario. Quo casu Missam quidem Capellani proprii recitabunt de Sancto, de quo Moniales Officium, sed cum Missali Romano, ut in proprio de Sanctis, vel de Comuni.

Aliud Decretum. Eadem Sacra Congregatio Rituum ita decrevit die 20. Novembris 1628. si nulla est Missa in Missali Romano, quæ concordet cum Officio Monialium, puta de nomine Jesu, de Spinea corona, & similibus, eo casu Missam de Circumcisione Domini, seu Missam de Cruce vel Passione recitare poterunt, vel certè pro debita licentia adeant sacram eandem Congregationem. Hucusque Gavantus.

697. Quæ utique Decreta (salvo meliori) intelligenda autumo de illis Ecclesiis Monialium, in quibus Missa consuevit celebrari juxta Ritus Ecclesiæ Romanæ; aliàs si esset talis Ecclesia, quæ à Pio V. in sua Bulla excipitur, in qua videlicet solent observari alii Missæ ritus, idque sive ex prima institutione per Summum Pontificem factâ inde à ducentis annis, sive ex antiqua consuetudine per similes ducentos annos usurpatâ, nescio certè quare Capellanus Monialium, quando inibi celebrat, non possit uti Missali proprio illius Ecclesiæ.

Immo non tantum Capellanus, sed quilibet alius Sacerdos, sive læcularis, sive Regularis, qui alioquin in sua propria Ecclesia obligatur ad Missale Romanum, cur ibi non poterit uti Missali proprio illius Ecclesiæ, juxta Regulam : *Cum fueris Romæ* &c. & probabilissimam sententiam, peregrinum posse se accommodare legibus & consuetudinibus loci, per quem transit, si velit, licet non teneatur? Vide disp. 4. sect. 2. conclus. 3. ubi de consecratione in azymo, & fermentato.

Interim tamen regulariter Ecclesiæ Monialium non sunt tales, tamen ipsæ Moniales alio utantur Breviario, quam Romano, & Monachi ejusdem Ordinis, in earum Ecclesiis celebrantes, utantur alio Missali. Ratio; quia hujusmodi privilegium quod habent aliqui Ordines Religiosorum, ut Prædicatorum, Carmelitarum &c. utendi alio Breviario & Missali, est habitent in Diocesis, quæ receperunt Breviarium, & Missale Romanum, personale est, non locale:

quidquid in contrarium asserat Præpositus *Præpositus*, q. 83. art. 4. d. 5. n. 190.

Quin immo si accidat Fratrem Minorem v. g. transire per Territorium diversi Ritus, v. g. Mediolanense, in quo servatur Ritus Ambrosianus, & facere Sacrum in Ecclesia sui Ordinis ibidem existente, in qua servatur Ritus Romanus, tunc talis Religiosus debet servare Ritus Romanum; quamvis in tota civitate alius Ritus observetur. Siquidem cum in Ecclesia talis Ordinis servetur Missale Romanum, ipse verò sit membrum talis Ordinis, illi se debet conformare.

Sicut Græcus qui peregrinatur inter Latinos, si celebrat in Ecclesia, ubi Græcis permittitur Græcus Ritus, tenetur illi se conformare; quia tunc perinde se habet, ac si in propria Ecclesia versaretur; propterea enim hoc privilegium habendi ibi sua templa concessum censetur, ut quilibet suum illud custodiat Ritus.

Quod si contingat, inquit Thomas Tamburinus Method. expeditæ Communionis libro unico cap. 2. §. 9. n. 6. quod Latinus celebrare velit in dictis templis Græcorum, non poterit nisi more Latino sacrificare; & similiter si contingat, quod Græcus ibidem habitans, celebrare velit in templis Latinorum, more Græco celebrare oportebit. Ratio est; quia cum ibi habeant sua templa, judicantur esse in sua Ecclesia, & per accidens est, quod nunc sacrificent in templo alieno.

Et quidem ita observari vidi in Oppido la Piana in Diocesi Montis Regalis, ubi sunt sua templa pro Græcis, & sua pro Latinis. Nam quando accidit ut Latinus Missam celebret in templo Græcorum, & Græcus in templo Latinorum, suum ritum quisque custodit. Hucusque Tamburinus.

Quidni custodiret, cum non sit peregrinus, sed incola illius Diocesis, in qua uterque Ritus respectivè à suis observatur? Quo ergo jure Græcus observaret Ritus Latinorum, & e converso Latinus Ritus Græcorum?

Aliud fortè esset, si Græcus, qui tantum ibi peregrinatur, vellet celebrare in templis Latinorum. Cur enim talis non posset se accommodare Ritibus Matricis Ecclesiæ? Siquidem quod in illo templo liceat observare Ritus Ecclesiæ Romanæ, non est privilegium aliquod personale, sed jus quasi ipsius loci: cur ergo peregrinus non possit uti illo jure?

Immo dicet aliquis; cur incola non possit? Licet enim ex privilegio personali possit observare Ritus Græcorum, & fortasse debeat, quando celebrat in templo Græcorum; quia, ut dictum est, tunc quasi versatur in propria Ecclesia, ex quo probatur, quod debeat uti illo privilegio, quando celebrat in templo Latinorum, & non possit uti jure istius Ecclesiæ?

H h h h

An

698.

Quid de Fratris Minoris transeunte per territorium in quo servatur diversus Ritus?

699.

Tamburinus. Quid de Latino celebrante in Ecclesiis Græcorum?

700.

Et de Græco peregrinato in Ecclesia Latino?

An fortè quia Latinus non potest in Templo Græcorum celebrare Ritu Græcorum? Sanè disparitas est maxima; quia unum est privilegium personale, Græcis tantummodò concessum, aliud autem quasi jus commune, quasi inherens ipsi loco.

701. Sic videmus quotidie Prædicatores, & alios Religiosos, qui in propriis Ecclesiis utuntur alio Missali, in Ecclesiis tamen ubi servatur Missale Romanum, passim illo uti, quando ibi celebrant; è converso autem Religiosi, & alii Sacerdotes sæculares, qui obligantur ad Missale Romanum, non solent in Ecclesiis Prædicatorum, & aliorum privilegiatorum, uti eorum Missali; quia illud privilegium est tantum personale, ut supra dixi contra Præpositum, non concessum utique locis, sed Ordini, id est, Religiosis talis, aut talis professionis.

Enimverò Ordo non determinat certum aliquem locum; sed significat certam normam seu modum vivendi, qui immediatè inheret ipsi personis in quocunque loco fuerint. Porro Diœcesis, v. g. Mediolanensis, principaliter importat quemdam districtum localem; ac proinde privilegium quod habet illa Ecclesia, sive Diœcesis observandi Riturum Ambrosianum, locale est, & per consequens eo uti possunt tam incolæ, quàm peregrini.

702. Petes; quid ergo faciet Sacerdos Romanus, si inveniatur in Ecclesia, v. g. Prædicatorum, vel Carmelitarum, velique Sacrum facere, nec suppetat copia Missalis Romani?

Respondeo: si non adsit causa, ablineat à celebrando; quia hi ritus licet accidentales, judicantur tamen alicujus momenti, atque ad eò à suis respectivè custodiendi. Si adsit causa, pensetur gravitas ejus, & fac securè, quod tibi melius videbitur; v. g. in incepisti Sacrum, & ulterius progressus advertis Missale esse Ordinis illius, nec posse desistere, aut aliud Missale petere sine adstantium scandalo, sive admiratione, perge quo cœpisti pede; nec scrupulosè te geras: nam quodcumque bonà fide in illa turbatione feceris, coram Deo factum bene censetur.

Quod etiam observandum est, quando vel ante Missam, vel inceptà Missà prævidetur defectus alterius rei accidentalis, v. g. Crucis in medio Altaris, Campanulæ, vel tertij cerei &c.

Tamburinus. Immo, inquit, Tamburinus de Sacrificio lib. 2. cap. 5. §. 2. nu. 30. hæc est universalis doctrina in similibus perturbationibus, etiam in rebus gravissimis, atque ad eò etiam in Missæ substantialibus, quam tradit ex Navarro & Sylvio Diana part. 2. tract. 14. resol. 70. in fine, loquens de Sacerdote, qui sumpto jam Corpore videt se consecrasse solam aquam; non

peccaret, inquit, mortaliter, si inopinato casu perturbatus non susciperet, nec consecraret vinum. Quod ego facillè crediderim; quia quæ bonà fide fiunt in illa perturbatione, non præsumuntur ita deliberatè facta, ut saltem ad mortale pertingant.

Cæterum ut ad Capellanum Monialium revertamur, censuit Sacra Congregatio, conformitatem Missæ cum Officio dicto à Monialibus, quarum est Ecclesia, præponderare conformitati Missæ cum Officio dicto à Capellano; siquidem indecens videtur, ut ubi principales uno modo Officia celebrant, alio celebraret accessorius Sacerdos, id est, ubi Moniales celebrant Officium Duplex, ibi Sacerdos celebraret Missam de Feria, vel de Simplici, aut Semiduplici; & ubi Moniales celebrant Officium de Sancto Benedicto, Capellanus cantaret Missam de Sancto Francisco.

Igitur seclusà quacumque alià causà, potest Capellanus in omni sententia dicere Missam conformem Officio Monialium, cum Missali tamen Romano, ut dictum est; & ideo si promissit talem Missam celebrare, tenetur, quia absque peccato potest rem promissam præstare.

Restat quæstio de Missis defunctorum celebrandis in Altari privilegiato. Solet Pontifex alicuj Altari concedere, ut si ibi die Lunæ v. g. cujlibet mensis, vel septimanæ celebraretur Missa pro defunctis, liberetur anima ab igne Purgatorii; putas si tibi die incidat Festum de præcepto seu Festum Duplex, poterit ibi sine aliqua causà celebrari, sive ex devotione, sive ex promissione Missa defunctorum, sine qua non liberabitur anima?

Dico, *Sine qua non liberabitur anima*, quia aliquando hæc formà conceditur hoc privilegium: *Qui in tali Altari celebraverit tali die pro anima defuncti, seu pro defunctis, animam extrahit à Purgatorio*; & tunc non est necesse ut dicatur Missa de Requiem, sed satis erit si dicatur currens, applicetur tamen pro defunctis non obstantè declaratione Cardinalium in contrarium, de qua nobis non constat authenticè. Atque in hoc casu non habet locum proposita difficultas, ut patet.

Sin autem privilegium istud hisce verbis concessum fuerit: *Qui in tali Altari celebraverit Missam de defunctis, seu defunctorum, seu de Requiem, animam à purgatorio liberabit*, patet sanè quod sine Missa de Requiem anima non liberabitur, & in hoc casu procedit dubitatio.

Ad quam respondet Tamburinus supra cap. 5. §. 6. n. 3. non posse celebrari Missam de Requiem, si in die Lunæ incidat Festum de præcepto, vel Duplex, adeoque illo die privilegium esse inutile. Citat Sacram Congregationem apud Gavantum in Rubr.

701. PP. Prædicatores in aliis Ecclesiis utuntur Missali Romano,

non è converso alii Missali Prædicatorum in horum Ecclesiis.

702. Quid ergo eis faciendum si veniant ibi celebrare?

Possent quandoque uti illorum Missali,

ut si bonà fide Missam inchoaverint,

Tamburinus.

Diana.

Sect. 5. De solemn. Missa Sacrificii cerem. Cbncl. 34. 609

Rubr. Miss. part. 1. tit. 5. n. 2. lit. A. §. *Sacra*: sed perperam; quia non loquitur nisi de Festo, quod est præceptum.

Et verò sic habet consuetudo, ut in illis Festis non celebretur Missa de Requiem; ceteroquin in aliis Duplicibus certum est quòd passim etiam timoratissimi celebrent Missam defunctorum, quantò magis hoc licitum erit in Feriis, Simplicibus; & Semiduplicibus?

Et estò Congregatio sic censuisset; non poterat Tamburinus respondere, sicuti passim respondet, quando declaratio ipsi non placet, de ea nobis non constare authenticè? Planè. Quare ergo non fecit? Existimo, quia erat ejusdem sententiæ, propter hanc utique rationem; quoniam privilegium semper intelligitur, salvo jure Rubricarum.

706. Respondeo; nisi aliquid obstat: hinc autem obstat rarior alioquin usus istius privilegii, utpote communiter determinatum ad unum diem, aut alterum in septimana vel mense; posset verò contingere, ut per medium aliquando annum vix semel aut iterum privilegium haberet suum effectum, utpote in aliis diebus Lunæ occurrente Festo Duplici vel æquivalente, seu potiùs majore, ut in octava Epiphania, Paschatis; Pentecostes &c. de quibus supra egimus.

Credi ergo potest, Pontificem concedendo istud privilegium eadem operà voluisse indulgeri Missam de Requiem contra jus Rubricarum, saltem quando non est Festum de præcepto, quod dumtaxat excepit Congregatio apud Gavantum supra, ubi sic ait hic Auctor: Dixi, quod non est de præcepto, quia etiam in Festo de præcepto; si cadat illud in diem assignatum pro Altari privilegiato, puta Feriam secundam, extra quam privilegium Altaris pro defunctis est nullum, non potest adhuc Missa dici de Requiem, uti decrevit eadem sacra Congregatio die 14. Aprilis 1627. Exceptio autem firmat regulam in contrarium.

707. Et quamvis ibi Congregatio non loquatur nisi de Missis, quæ fiunt, ut voluntates Testatorum adimpleantur, quas Tamburinus admittit posse fieri in Altari privilegiato, imò in non privilegiato, uti etiam quæ fiunt præsentate corpore insepulto; equidem nullibi Congregatio decrevit generaliter alias Missas non posse fieri in Altari privilegiato in Festo Duplici, quando non est de præcepto.

Profectò liberatio illa animæ, quæ non conjungitur alijs Missis, meritò plùs aliquid exigit; ad minus est ratio sufficiens, ut in diebus permisis fiat Missa de Requiem, & illam censentur velle etiam illi; qui tantum manuale stipendium & ordinarium offerunt, ut in tali Altari celebretur, cum alia Missa

currentes non sit æqualis valoris extrinseci, & aliunde nisi id liceret, rarissimè ejusmodi Altare privilegiatum suo privilegio frueretur.

Quamquam autem non sit par ratio de diebus prohibitis, equidem, sicut mox dixi, tam extraordinarius effectus, quo carent Missæ currentes, aniam aliquam præbet piè interpretandi mentem Pontificis.

Atque ut non liceret tunc celebrare, si tamen fieret; anima liberaretur; quia ponitur totum id, quod Pontifex requirit ad ejusmodi liberationem.

708. Disputant hic aliqui, an præceptum Superioris, vel Confessarii sit rationabilis causa, propter quam liceat celebrare Missam votivam, vel de Requiem in diebus prohibitis vel permisis.

Respondeo; vel Superior ille est Summus Pontifex, qui potest in Rubricis dispensare, vel alius inferior Pontifex, qui non potest dispensare. Si primum, quis prudenter dubitat, num tale præceptum sit implicita dispensatio? Neque enim præsumitur legislator velle contraria præcipere aut præcipere iniquitatem; adeoque velle peccare, vel facere actum invalidum; argumto Leg. Quidam §. 7. ff. de Re judicata &c. ibi: Certe qui Magistratum minor gerit: dicendum est iurisdictionem eius non improbari. Et si forè ex consensu iudex minor datus sit scientibus hijs, qui in eum consentiebant; rectissime dicitur valere sententiam. Proinde si minor Prætor, si Consul nus dixerit, sententiamvè protulerit, valebit. Princeps enim qui ei Magistratum dedit, omnia gerere decrevit.

Consimiliter ergo Pontifex, qui mihi præceptum dat celebrandi Missam votivam, vel de Requiem in Festo Duplici, omnia gerere decernit; decernere autem non potest; nisi quod bonum est; bonum verò esse non potest, nisi in Rubricis dispenderit: ergo &c. Sin autem alius Superior præcipiat, qui non potest dispensare, propalàm est vel præceptum esse nullum, utpote de re illicita, vel intelligendum fore de Missa currente.

Hinc infero, inquit Tamburinus supra c. 6. §. 5. n. 2. minus rectè se gerere eos Confessarios, qui (nisi seuantur sententiam Suarii) Missam votivam & l. funebrem injungunt pro Penitentia sacramentali Sacerdotibus celebrandam in diebus illis sive prohibitis, sive solùm permisis; quia Confessarius non potest contra Rubricas quemlibet obligare, nec impedire melius bonum conformandi Officium cum Missa. Quare in hoc casu penitens meliùs currentem, quàm injunctam recitet ex mea sententia. Hec ille.

Bene dicit: *Ex mea sententia*; nam ex sententia Suarii tenetur legere injunctam, quoniam

H h h 2 niam

etiam in relecta de diebus prohibitis

Præceptum Pontificis est causa sufficiens mutandi Missam

Lex 57. De re judicata

secus aliterius Superioris qui non potest dispensare in Rubricis

709. Quid ergo si Confessarius imponat Missam votivam?

Ex sententia Tamburini tenetur legere currentem

ex sententia Suarii votivam

sed obstat consuetudo quantum ad Festa duplicia

701. An Missa defunctorum possit celebrari in Altari privilegiato occasione Festi de parvo vel dupli

706. Unde id esse licitum affirmat Auctor

707. Occurrit objectioni

& probatur sententia Auctoris

niam potest id facere sine peccato, neque propriâ auctoritate, ut communior habet doctrina Theologorum, licet pœnitenti pœnitentiam injunctam commutare, in id quod melius est; sicuti subditus v. g. non potest propriâ auctoritate mutare præceptum Superioris, v. g. jejuniis, in auditionem Missæ, quamvis hæc omnibus consideratis esset melior.

710. Scio Portel verb. *Pœnitentia Sacramentalis* in addit. n. 6. tenere oppositum, scilicet pœnitentem propriâ auctoritate posse commutare pœnitentiam sibi injunctam in aliud opus cognitum evidenter melius, exemplo voti, quod propriâ auctoritate revocare potest commutare in melius, quam sententiam Diana part. 2. tract. 1. Miscel. resol. 53. in fine vocat probabilem; & secundum illam, si evidenter melius est recitare currentem, posset pœnitens istam recitare, estd recitando injunctam nullatenus peccaret. Scio hoc, inquam, sed tamen etiam non ignoro, communiorem doctrinam esse probabiliorem, ut eam vocat Diana supra.

quod fieri
posse pu-
tant aliqui.
Diana
Oppositum
est vetius.

Neque est
par ratio in
voto & pœ-
nitentia.

Et sanè simile voti in multis claudicat: unum (quia res non est hujus loci) sufficit; nimirum, obligationem voti, tanta quanta est, respicere solum Deum, cui indubiè magis placet, & per consequens qui magis vult, quod melius invenitur, ut in hac eadem Conclusionè diffusius ostendimus. Porrò obligatio Pœnitentiæ sacramentalis tota oritur ex voluntate quasi Superioris, petentis hanc rem, & non aliam: melior autem est obedientia, quàm victima.

Adverte etiam subinde fieri posse, ut ex speciali causa Confessarius injungat Missam votivam, vel de Requiem: quidni ergo tunc debeat pœnitens illam legere, cum ipsæ Rubricæ concedant Missam votivam in diebus permissis, si adsit rationabilis causa? Immo Missam de Requiem sine alia rationabili causa?

711.
Missæ in-
junctæ ab
Episcopo
in ordina-
tione se-
cundum
Tambur.
nequeunt
dici in die-
bus prohi-
bitis.

Cæterum ut finem imponamus huic Conclusioni solito prolixiori, ex jam dictis infert Tamburinus supra nu. 3. Missas injunctas ab Episcopo in Ordinatione Sacerdotum, unam de Spiritu Sancto, alteram de Beatissima Virgine, tertiam de defunctis, non debere recitari ab illis novellis Presbyteris in diebus vetitis, sed in diebus concessis, aut saltem permissis. Ratio (inquit) prioris dicti est; quia id præceptum (ut notat Gavantus in Rubricis part. 1. tit. 4. litt. O. S. *Neque putes*) intelligitur salvis Rubricis Missalis: Rubricis, inquam, prohibentibus; alioquin absolum esset celebratâ primâ Missâ in Natali Domini v. g. recitare prædictas votivas, & de Requiem in tribus sequentibus Festis.

Ratio posterioris est; quia cum hæc præscriptio ortum habuerit à Summo Pontifice,

cujus jussu ordinatum fuit Pontificale, potest Pontifex pro hoc casu abrogare illas Rubricas permissivas de constanti conformatione Officii cum Missa. Et potuisset etiam abrogare illas Rubricas prohibentes, sed nos ex inconveniēti, quod inde sequeretur, quod nimirum deberent aliquando dici Missæ votivæ & funebres in diebus solemnibus, colligimus prohibentes non fuisse abrogatas, fuisse autem permissivas; quia tunc sine inconveniēti Missæ illæ ab Episcopo injunctæ recitari possunt. Hactenus Tamburinus.

Qui videtur allucinatus, & perperam intellexisse ordinationem illam Pontificalem, quasi Neomystra celebratâ primâ Missâ, in tribus immediatè subsequēntibus diebus deberet dicere illas tres Missas votivas, quod non credo ab ullo in praxi observari, estd sequantur dies concessi, sive permissi, neque ex verbis Pontificis id colligitur, quæ sic sonant: *Ad Presbyteratum verò ordinati, post primam vestram Missam, tres alias Missas, videlicet unam de Spiritu Sancto, aliam de Beata Maria semper Virgine, tertiam pro Fidelibus defunctis dicite, & omnipotentem Deum etiam pro me orate.*

In quibus verbis, præterquam quod non satis clarè continetur præceptum, unde id aliqui negant, & merito; quis enim dixerit ordinatos ad Presbyteratum strictè & specialiter obligari ad orandum pro Episcopo? Ut, inquam, illud omittam; quis non potest commodè hæc verba sic interpretari: *Post primam vestram Missam tres alias Missas tempore opportuno dicite?*

Et quamvis incongruum sit illas Missas dicere in Festis solemnioribus, aut alijs nimis solemnibus, quæ sunt de præcepto, & ideo non fuerit mens Pontificis abrogare Rubricas illas prohibentes quoad ista Festa; quod quanto inconveniēns est, ut illæ Missæ, sic specialiter injunctæ ex voluntate Pontificis, dicantur in Festis Duplicibus non præceptis? Nullum prorsus.

Plura de Missis votivis, & de Requiem disputari possent; sed timeo ne festino Lectori, etiam hactenus disputata adhuc nimis prolixa videantur; ideo ad alia transco: eo semper salvo, quod nullatenus coincident, omittere, vel addere aliquid eorum, quæ dicenda sunt in Missa, vel non dicenda; & celebrare Missam alterius diei, estd in illa plus vel minus dicatur, quàm in Missa currente. Hinc tamen semper foret aliquod peccatum addere vel omittere, equidem aliquando licitè celebrare, ut patet ex jam dictis.

Et verò de omissionē, quando sit peccatum mortale, & quando tantum veniale, satis superque actum. De additione autem dico: